

Provinciaal Onderzoeksagenda Archeologie

De Provinciaal Onderzoeksagenda Archeologie (POA) is geschreven als leidraad voor alle archeologen van bedrijven en gemeenten die in opdracht van de Provincie Zuid-Holland werken en onderzoek doen. Voor de POA zijn vijf thema's gekozen die representatief zijn voor de wording van Zuid-Holland. Ontstaan van Holland is het 4^e thema die hierin besproken wordt, waarbij meerdere vragen zijn geformuleerd die helpen licht te werpen op deze sleutel-periode. De vragen zijn hieronder te vinden en kunnen vooralsnog onderzocht worden.

4A - Wat waren de gevolgen van landschappelijke veranderingen (bijv. overstromingen, veenontginning, bodemdaling) voor de levenswijze van lokale gemeenschappen bijv. qua nederzettingenpatroon of in de voedsel-economie?

4B - Zijn er in Zuid-Holland regionale verschillen aan te wijzen in het tijdstip en de wijze waarop de venige delen van het landschap werden ontgonnen of bewoond zijn geraakt? Waar kwamen de vroegste ontginners vandaan?

4C - Zijn er regionale verschillen in de organisatie en ruimtelijke opzet van de grote ontginningen, bijv. onder invloed van kerken en kloosters? In hoeverre waren de lokale bezitsverhoudingen en sociale gelaagdheid van invloed op de regionale organisatie van de ontginningen?

4D - Op welke wijze is het proces van de ontginningen tegenwoordig nog ruimtelijk te volgen?

4E - Zijn er aanwijzingen in het vondstmateriaal van laatmiddeleeuwse vindplaatsen voor contacten met ver weg gelegen productieplaatsen, en zo ja, welk type vondsten speelde daarbij een rol? In hoeverre was men daarnaast zelfvoorzienend?

4F - Hoe zag het middeleeuwse wegenpatroon in Zuid-Holland er uit? En is het mogelijk het wegenpatroon toe te wijzen aan een specifiek tijdvak?

4G - In hoeverre lagen de nederzettingen op het platteland aan doorgaande wegen?

4H - Wat was de impact van waterhuishoudkundige ingrepen ('watermanagement') op het middeleeuwse cultuurlandschap (bijv. de aanleg van weteringen, dammen, dijken en sluizen)? Ligt er een relatie met het opzetten door lokale machthebbers van tol- en stapelplaatsen?

4I - Wat vertellen de hedendaagse plaatsnamen ons over het landschap in het verleden in relatie tot de archeologische gegevens? In hoeverre correleert de historisch indeling van de plaatsnamen met de archeologische gegevens?

4J - Waarin uit zich de status van een domein of een boerenhoeve in de late middeleeuwen in fysiek, materieel en functioneel opzicht?